

IKKINCHI JAHON URUSHIDAN SO'NG SAMARQAND VILOYAT AHOLISINING IJTIMOIIY HAYOTINING XUSUSIYATLARI

Toshpo'latov Nurbek

*Ijtimoiy fanlar kafedrasi Tarix fani
o'qituvchisi*

+998905051575

nurbektoshpolatov9530@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada Samarqand viloyatidagi ijtimoiy hayotning asosiy bosqichlari, bu davrlarda qanday gullab-yashnaganligi ko'rib chiqiladi. Har bir yilda amalga oshiriladigan asosiy vazifalar va xususiyatlar ham ko'rib chiqiladi. Ushbu maqolaning maqsadi - bu yillar davomida aholining qiyinchiliklari va rivojlanishini ko'rsatish.

Kalit so'zlar: davr, bosqich, usul, muammolar, iqtisodiyot, tiklash, rivojlanish, maktab, urush. vazifa, ijtimoiy o'zgarishlar, madaniy tadbirlar, sotsialistik raqobat, asosiy natijalar.

1946-1991 yillar Samarqand viloyati tarixida aholining ijtimoiy hayotiga ta'sir ko'rsatgan voqealarga boy bo'ldi. Bu vaqtda urush natijasida vayron bo'lgan iqtisodiyot tiklandi. Odamlar uylarni, maktablarni, kasalxonalarni tiklash uchun birlashdilar. Iqtisodiyot rivojlandi, turmush darajasi oshdi, o'zini o'zi anglash imkoniyatlari kengaydi. Madaniyat gullab-yashnadi, san'at asarlari yaratildi, turli sport turlari rivojlandi. Siyosiy o'zgarishlar SSSR "erish", qayta qurish va parchalanish davrini boshdan kechirdi.

1946-1991 yillarda Samarqand viloyatida jamiyat hayotining asosiy bosqichlari. 1946-1953 yillar urushdan keyingi tiklanish davri edi. Asosiy vazifa vayron qilingan iqtisodiyotni - turar-joy binolari, maktablar, kasalxonalar, sanoat korxonalarini tiklashdir. Urushlardan keyin tiklanishning xususiyatlari o'zaro yordamning kuchli ruhidir. Odamlar bir-biriga yordam berishdi, shanbalik va yakshanba kunlari ishlashdi. Vatanparvarlik - bu o'z vatanini tiklash uchun har qanday qurbonlik qilishga tayyor odamlar. Optimizm - ular kelajakka ishonishdi va hayotlarini yaxshilashga qaror qilishdi. Masalan: Registon, Registon maydoni, Gur-Amirni qayta tiklashdi. Yangi maktablar, kasalxonalar, bolalar bog'chalari ochilishi. Qishloq xo'jaligi va sanoatning rivojlanishi.

1953-1964 yillar jamiyat hayotining gullagan davri. Jamiyat hayotining asosiy vazifasi odamlarning turmush farovonligini, ta'lim va madaniyatdan foydalanish imkoniyatlarini oshirishdan iborat. Turmush darajasining o'sishining xususiyatlari oziq-ovqat, uy-joy va kiyim-kechak sifatini yaxshilashni o'z ichiga oladi. Odamlarning o'qishi, o'z mutaxassisligi bo'yicha ishlashi va ijodkorlik bilan shug'ullanishi uchun o'zini o'zi anglash imkoniyatlarini kengaytirish. San'atning teatr, kino, musiqa, adabiyot kabi turlarini rivojlantirish. Turli sport turlari orqali sport

rivojlantirilib, musobaqalar o'tkazildi . Masalan: yangi turar-joy massivlari, shifoxonalar, maktablar qurilishi bilan . Yangi teatrlar, kinoteatrlar, muzeylar ochilishi. Samarqand viloyati sportchilarining respublika va umumittifoq musobaqalarida erishgan yutuqlari.

1964-1985 yillar barqarorlik va taraqqiyot davri. Bu davrning asosiy vazifasi iqtisodiy yuksalish, ijtimoiy sohani takomillashtirish, xalqaro munosabatlarni rivojlantirishdir. Xususiyatlari barqaror iqtisodiy vaziyatni o'z ichiga oladi . Iqtisodiyot yuksaldi, yangi sanoat tarmoqlari rivojlandi. Ijtimoiy kafolatlar: aholini uy-joy bilan ta'minlash, bepul ta'lim va tibbiy xizmat ko'rsatish. Xalqaro munosabatlarning rivojlanishi. Samarqand viloyati dunyoning turli davlatlaridan mehmonlarni qabul qildi. Bu davrga yangi sanoat korxonalarini qurilishini misol qilib keltirish mumkin. Pensiya va nafaqalarni oshirish. Xalqaro festival va ko'rgazmalarda ishtirok etish.

1985-1991 yillar qayta qurishning oxirgi davri. Asosiy vazifalar - siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlar, jamiyatni demokratlashtirish. Yangi jamoat tashkilotlarining paydo bo'lishi qiziqish klublari va siyosiy partiyalar bilan tavsiflanadi. So'z va matbuot erkinligi, odamlar o'z fikrini erkin ifoda eta oldi. Iqtisodiy qiyinchiliklar Bozor iqtisodiyotiga o'tish inflyatsiya va ishsizlik bilan kechdi. Misollar, "O'zbekiston" Xalq frontining tashkil etilishi. Birinchi erkin saylovlarni o'tkazish. Xususiy tadbirkorlikni kengaytirish.

Samarqand viloyati tarixida 1946-1991-yillar davri ijtimoiy hayotning xilma-xil uslublari bilan ajralib turdiki, ularni bir necha toifalarga bo'lish mumkin: jamoaviy shanbalik va yakshanba shakllari. Odamlar ixtiyoriy ravishda hududni obodonlashtirish, binolarni ta'mirlash va muhtojlarga yordam berishdi. Sotsialistik raqobat deganda korxonalar va kolxozlar jamoalari mehnat unumdorligini oshirish uchun o'zaro raqobatlashardi. Komsomol qurilishi loyihalariga mamlakatimizning barcha hududlaridan yoshlar jalb qilingan, yo'llar, kanallar, shaharlar kabi muhim ob'ektlar qurilishida ishtirok etgan. Agitprop: kommunistik g'oyalar va SSSR yutuqlarini targ'ib qilishga qaratilgan ma'ruzalar, suhbatlar va kontsertlar o'tkazildi.

Komsomo kabi jamoat tashkilotlarida yoshlarni birlashtirib , turli tadbirlarga jalb etdilar, ijtimoiy muammolarni hal qilishda yordam berdilar. Kasaba uyushmalari mehnatkashlar huquqlarini himoya qildilar, madaniy tadbirlar tashkil etdilar. Veteran tashkilotlar urush va mehnat faxriylarini birlashtirib, ularga kundalik muammolarni hal qilishda yordam berdi.

Xalq ijodiyoti, musiqa, raqs, adabiyot festivallari uchun festivallar kabi madaniy tadbirlar o'tkazildi. Kontsertlarda professional va havaskorlik jamoalari chiqish qildi.

Ko'rgazmada mehmonlar san'at asarlari, sanoat va qishloq xo'jaligi yutuqlarini tomosha qilishdi. Sportda turli sport turlari bo'yicha musobaqalar o'tkazildi, ommaviy sport rivojlandi.

Ommaviy axborot vositalari - bu voqealar, yutuqlar va ilg'or tajribalar haqida ma'lumot tarqatuvchi gazetalar. Radio yangiliklar, dasturlar va musiqa dasturlarini eshittiradi. Televideniya yangiliklar, filmlar, dasturlar, sport ko'rsatuvlari efirga uzatiladi.

1946-1991-yillarda Samarqand viloyatida jamiyat hayotining uslublari odamlarni umumiy maqsadlar sari safarbar etish, jamoaviylik, vatanparvarlik tuyg'ularini tarbiyalashga qaratilgan edi. Barcha usullar bir xil darajada samarali emas edi. Ulardan ba'zilari vaqt o'tishi bilan rasmiy bo'lib, o'z ahamiyatini yo'qotdi. Umuman olganda, bu davrda ijtimoiy hayot kishilar hayotida muhim o'rin tutib, ularning qiyinchiliklarni yengib o'tishi, birlashishi va umumiy maqsadlar sari intilishiga yordam bergan.

1946-1991 yillarda Samarqand viloyatida sodir bo'lgan ijtimoiy o'zgarishlarni tushunish. Tadqiqot urushdan keyingi qayta qurish, sanoatlashtirish, migratsiya va boshqa omillar mintaqadagi odamlar hayotiga qanday ta'sir qilganini ko'rsatishi mumkin. Oila tarkibi, gender rollari, ta'lim, sog'liqni saqlash, bo'sh vaqt va hayotning boshqa jabhalaridagi o'zgarishlarni o'rganish mumkin. Siz shaharlar va qishloqlar hayotini, shuningdek, turli etnik guruhlarining hayotini taqqoslashingiz mumkin.

Turli ijtimoiy institutlarning odamlar hayotidagi rolini o'rganish. Kommunistik partiya, komsomol, kasaba uyushmalari va boshqa jamoat tashkilotlarining rolini o'rganishingiz mumkin. Diniy muassasalar, urf-odatlar va urf-odatlarining odamlar hayotiga ta'sirini o'rganish mumkin. Jamoatchilik fikrini shakllantirishda ommaviy axborot vositalari, ta'lim va boshqa omillarning rolini tahlil qilish mumkin.

Samarqand viloyati aholisining kundalik hayotini tushunish. Siz odamlarning hayoti, yashash sharoitlari, oziq-ovqat, kiyim-kechak, transport bilan tanishishingiz mumkin. Bayramlar, bayramlar, marosimlar va madaniy hayotning boshqa shakllarini o'rganish mumkin. Siz odamlar duch kelgan muammolarni, ularning umidlari va intilishlarini tahlil qilishingiz mumkin.

Tarixiy xotira va madaniy merosni saqlash. Tadqiqot odamlarning Sovet davridagi hayoti haqidagi xotiralarini saqlab qolishga yordam berishi mumkin edi. Muzeylar, ko'rgazmalar va kitoblar yaratish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan og'zaki tarix, fotosuratlar va boshqa materiallar to'planishi va hujjatlashtirilishi mumkin. Samarqand viloyati tarixi va madaniyati haqidagi bilimlarni keng auditoriya o'rtasida ommalashtirish mumkin.

Zamonaviy jamiyatning dolzarb muammolarini tushunish. Tadqiqot sovet davri voqealari bugungi kunda Samarqand viloyati aholisi hayotiga qanday ta'sir ko'rsatayotganini tushunishga yordam berishi mumkin. Siz bozor iqtisodiyotiga o'tish, demokratiya, multikulturalizm bilan bog'liq muammolarni o'rganishingiz mumkin. Mintaqadagi odamlar hayotini yaxshilash uchun tavsiyalar ishlab chiqilishi mumkin.

“Samarqand viloyati aholisining ijtimoiy hayoti (1946-1991)” mavzusini o'rganish ushbu asosiy natijalardan tashqari tadqiqotning aniq maqsad va vazifalaridan kelib chiqqan holda boshqa natijalarga ham ega bo'lishi mumkin.

Ushbu mavzu keng va ko'p qirrali bo'lib, uni muhokama qilish turli yo'nalishlarda olib borilishi mumkin. Shu sababli, biz ba'zi mavzularni muhokama qildik Samarqand viloyati aholisining ijtimoiy hayoti (1946-1991).

Samarqand viloyati tarixida urushdan keyingi davr (1946-1991) jamiyat hayotida sezilarli o'zgarishlar bilan ajralib turdi. Bu o'zgarishlarga bir qancha omillar, jumladan, Ikkinchi jahon urushi vayronagarchiliklaridan so'ng iqtisodiyotning tiklanishi sabab bo'ldi. SSSRda sotsialistik jamiyatning rivojlanishi. Aholining o'sishi va urbanizatsiya. Aholining madaniy saviyasining o'sishi.

Iqtisodiyotni tiklash, urushdan keyingi dastlabki yillarda Samarqand viloyati aholisining asosiy vazifasi vayron bo'lgan iqtisodiyotni tiklash edi. Bunga erishish uchun sanoat korxonalarini ta'mirlash va qurish kabi quyidagi chora-tadbirlar amalga oshirildi. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini tiklash. Infratuzilmani rivojlantirish. Ushbu chora-tadbirlar natijasida qisqa muddatda Samarqand viloyati iqtisodiyoti tiklandi.

Sotsialistik jamiyatning rivojlanishi. Urushdan keyingi davrda butun SSSRda bo'lgani kabi Samarqand viloyatida ham sotsialistik jamiyat faol rivojlandi. Bu quyidagi voqealarda namoyon bo'ldi, masalan, barcha aholi punktlarida Sovet hokimiyatining o'rnatilishi. Qishloq xo'jaligini kollektivlashtirish. Ta'lim va sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish. Ateizmning tarqalishi. Sotsialistik jamiyat Samarqand viloyati aholisi hayotining barcha sohalariga katta ta'sir ko'rsatdi.

Aholining o'sishi va urbanizatsiya. Urushdan keyingi davrda Samarqand viloyati aholisi sezilarli darajada oshdi. Bu tug'ilishning yuqori darajasi va SSSRning boshqa mintaqalaridan aholining ko'chishi bilan bog'liq edi. Aholining o'sishi urbanizatsiyaga, ya'ni shahar aholisining ko'payishiga olib keldi.

Aholining madaniy saviyasining o'sishi. Urushdan keyingi davrda Samarqand viloyatida aholining madaniy saviyasining oshishi kuzatildi. Bunga ta'lim tizimining rivojlanishi, yangi kutubxonalar, muzeylar, teatrlarning ochilishi sabab bo'ldi.

Asosiy xulosalar:

Iqtisodiyotni tiklash: Samarqand viloyati aholisi mehnatkashlik va matonat ko'rsatdi, bu esa urushdan vayron bo'lgan iqtisodiyotni tezda tiklash imkonini berdi. Sotsialistik jamiyatning rivojlanishi- sotsialistik o'zgarishlar Samarqand viloyati aholisi hayotining barcha sohalariga ta'sir ko'rsatdi, ijobiy va salbiy ta'sir ko'rsatdi. Aholi sonining o'sishi va urbanizatsiya- aholi sonining ko'payishi va urbanizatsiya jamiyatning ijtimoiy tuzilishi va uning turmush tarzida o'zgarishlarga olib keldi. Aholining madaniy saviyasini o'sishi bu ta'lim tizimining rivojlanishi, yangi kutubxonalar, muzeylar va teatrlarning ochilishi aholining madaniy saviyasining o'sishiga yordam berdi.

Keyingi o'rganish istiqbollari. 1946-1991 yillarda Samarqand viloyati aholisining ijtimoiy hayotini o'rganish quyidagi yo'nalishlarda davom ettirish mumkin: sotsialistik mafkuraning odamlarning kundalik hayotiga ta'sirini o'rganish. Samarqand viloyatida madaniy rivojlanish xususiyatlarini o'rganish. Viloyat aholisi duch keladigan ijtimoiy muammolarni tahlil qilish. SSSRning boshqa mintaqalarida ijtimoiy hayot rivojlanishining qiyosiy tajribasini o'rganish.

Yakuniy so'zlar. 1946-1991 yillar Samarqand viloyati aholisining ijtimoiy hayoti. O'zbekiston tarixining muhim qismidir. Ushbu mavzuni o'rganish mamlakatimiz o'tmishini chuqurroq anglash va kelajak uchun xulosalar chiqarish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Мулладжанова, Х. Я., & Давлятова, Т. Б. (2024). РОЛЕВЫЕ СДВИГИ ЖЕНЩИН В ЭКОНОМИКЕ: ОТ ПРОМЫШЛЕННОЙ РЕВОЛЮЦИИ ДО СОВРЕМЕННОСТИ. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(5), 40-44.
2. Мулладжанова, Х. Я. (2022). РАЗВИТИЕ СОЦИОЛОГИИ В УЗБЕКИСТАНЕ. In Современная социологическая наука: ключевые тренды и перспективы исследования общества (pp. 394-397).
3. Мулладжанова, Х. Я. (1978). НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА ЦАРСКОЙ РОССИЕЙ В САМАРКАНДЕ. УЧЕНЫЙ XXI ВЕКА, 27.
4. Мулладжанова, Х. Я. ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ИЗУЧЕНИИ ТЕМЫ «НАЦИОНАЛЬНЫЕ И ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИЕ ЦЕННОСТИ». Министерство высшего и среднего специального образования Республики Узбекистан Национальный Университет Узбекистана имени Мирзо Улугбека Факультет социальных наук Кафедра «Философия и логика», 148.

5. Мулладжанова, Х. Я. (2023). НАУЧНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТУРКЕСТАНСКОГО ОТДЕЛА РУССКО-ГЕОГРАФИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА КОНЦА XIX-НАЧАЛА XX ВЕКА. Экономика и социум, (7 (110)), 543-546.
6. Kamil, M., Shodiev, J., & Zarina, R. (2024). TECHNOLOGICAL TRENDS IN THE DIGITAL ECONOMY. American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769), 2(1), 406-408.
7. Shodiev, J., & Zarina, R. (2024). DIGITAL ECONOMY AS A FACTOR OF TRANSFORMATION OF ECONOMIC SYSTEMS. INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY, 2(1), 162-166.
8. Нозимов, Э. А., & Шодиев, Ж. (2023). СТРАХОВАНИЕ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ И ЕГО РАЗВИТИЕ В УЗБЕКИСТАНЕ. The Role of Exact Sciences in the Era of Modern Development, 1(2), 14-18.
9. Мухаммедов, М. М., & Исхакова, С. А. (2023). ТЕОРИЯ ПОТРЕБНОСТЕЙ И ПРОБЛЕМЫ ЛЕГАЛИЗАЦИИ НЕОФИЦИАЛЬНОЙ ЗАНЯТОСТИ. Экономика и социум, (6-1 (109)), 899-917.
10. Мухаммедов, М., & Исхакова, С. (2021). Совершенствование системы стимулирования результатов труда научных работников. Экономика и инновационные технологии, (6), 80-92.
11. Мухаммедов, М. М., & Исхакова, С. А. (2020). ЭКОНОМИКА УЗБЕКИСТАНА (МАВЕРАНАХРА) В ЭПОХУ ПРАВЛЕНИЯ ТИМУРА И ТИМУРИДОВ. In Colloquium-journal (No. 2-10, pp. 5-10). Голопристанський міськрайонний центр зайнятості= Голопристанский районный центр занятости.